

UNDERSVISING
MINISTERIET

Folketingets Uddannelsesudvalg

Uddannelsesudvalget (2. samling)
UDU alm. del - Bilag 94
Offentligt

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

30. januar 2008

Hermed fremsendes samrådstale til åbent samråd om samrådsspørgsmål
C og D i Folketinget den 29. januar 2008.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Tale til åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg – UDU alm. del, spørgsmål C og D. Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Nanna Westerby (SF)
Titel	Spørgsmål C Vil ministeren redegøre for årsagen til det stigende frafald på ungdomsuddannelserne, herunder om ministeren er enig i, at høje klassekvotienter samt mange lærerfri timer er en del af forklaringen? Spørgsmål D Hvilke initiativer vil ministeren tage for at vende udviklingen med det voksende frafald på ungdomsuddannelserne?
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	10 – 15 min.
Tid og sted	Folketingets Uddannelsesudvalg, tirsdag den 29. januar 2008, kl. 14.00. Det åbne samråd er punkt 2 på udvalgets dagsorden.

Disposition

1. Indledning
2. Besvarelse af spørgsmål C
3. Besvarelse af spørgsmål D

1. Indledning

- Jeg vil gerne takke for lejligheden til at diskutere frafaldet på ungdomsuddannelserne og ikke mindst, hvad der kan gøres for at vende udviklingen.
- Spørgsmålet om at reducere frafald og hermed øge gennemførelsen, har været et af de vigtigste mål med ændringerne af erhvervsuddannelsesloven og styrkelsen af vejledningen.

2. Besvarelse af spørgsmål C

Spørgsmål C: "Vil ministeren redegøre for årsagen til det stigende frafald på ungdomsuddannelserne, herunder om ministeren er enig i, at høje klassekvotienter samt mange lærerfri timer er en del af forklaringen?"

- Jeg kan oplyse, at på det gymnasiale område ligger andelen af elever, der gennemfører uddannelserne – ifølge Danmarks Statistik – stabilt på lidt over 80 procent på stx og på lidt under 80 procent på de erhvervsgymnasiale uddannelser under ét. På hf ligger gennemførelsesprocent på ca. 65 procent med mindre udsving til begge sider. Tallene dækker perioden 2000 til 2005, og perioden viser ikke tegn på øget frafald.
- Tallene på de gymnasiale uddannelsesområder giver ikke grundlag for at antage, at der er direkte sammenhæng mellem holdstørrelse og frafald. På det erhvervsgymnasiale område er der således et større frafald på htx end på hhx. Omvendt er der flere elever pr. hold i hhx end i htx. Tilsvarende gælder i forholdet mellem stx og hf, hvor hf har det største frafald og den mindste holdstørrelse.
- Der foreligger endnu ikke tal for frafaldet efter gymnasireformen. Dog tyder foreløbige tal fra hf på, at frafaldet ligger på samme niveau som før reformen. Dette er i sig selv en positiv udvikling, for gymnasireformen indebærer skær-

pede faglige krav i hf – en skærpelse som tilsyneladende ikke har medført øget frafald.

- For de erhvervsfaglige uddannelser er gennemførelsesprocenten desværre noget mindre, men den faldende tendens synes at være bremset fra 2005, som er det seneste år, hvor der foreligger en konsolideret statistik på området. For de erhvervsfaglige uddannelser under ét var tallet 50,4 pct. i 2004 og 51,2 pct. i 2005. Det er min forventning, at der er tale om et vendepunkt, fordi vi har sat ind med en bred vifte af initiativer for at øge gennemførelsen fra dette utilfredsstillende lave niveau. Dette synspunkt vil jeg uddybe i besvarelsen af dette og det efterfølgende spørgsmål.
- Jeg vil gerne fremhæve, at der ikke findes én enkel forklaring på frafaldet i ungdomsuddannelserne. Undervisningsministeriet har i 2005 publiceret en kortlægning af eksisterende viden om årsager til og forklaringer på frafaldet på de erhvervsfaglige uddannelser. Den viste, at der ingen simple forklaringer er. Der er nogle generelle tendenser i frafaldsmønsteret, der blandt andet viser, at frafaldet kan skyldes, at:
 - en del af eleverne har for dårlige kundskaber, for eksempel for dårlige dansk- eller matematikkundskaber, med sig fra folkeskolen,
 - meget praksisorienterede elever føler, at de møder selve faget for sent,
 - meget målbevidste og dygtige elever føler, at de får for få udfordringer, så de keder sig og derfor falder fra,
 - uafklarede elever har for lidt viden om mulighederne i uddannelsessystemet, og de vejledes ikke godt nok over i uddannelse, der svarer til deres kompetencer,
 - unge med personlige problemer – og dem er der faktisk en del af – ikke kan overskue at fortsætte på uddannelsen,
 - en del unge mangler opbakning fra deres forældre og
 - en del elever, der ønsker en uddannelse med praktikpladsmangel, ikke er indstillet på at vælge en anden uddannelse.
- Klassekvotienter, holdstørrelser og mangelfuld lærerdækning indgik ikke i den afdækning af frafaldsårsager, som blev udført af Teknologisk Institut for Undervisningsministeriet.
- Sammen med kortlægningen udgav ministeriet en publikation med idéer til, hvordan skolerne kan fastholde eleverne med henblik på færdiggørelse.

- Som en del af Velfærdsaftalen og aftalen om udmøntning af Globaliseringspuljen er der afsat ekstra ressourcer til at øge erhvervsuddannelsernes kvalitet og til at styrke indsatsen mod frafald.
- Den nye indgangsstruktur mv. for erhvervsuddannelserne vil være på plads, for de elever, der skal begynde efter sommerferien i år. Dermed har skolerne fået udvidede muligheder for at tilpasse uddannelserne til de lokale udfordringer med hensyn til elevgrundlaget. Herunder også til at udbyde grundforløbspakker for henholdsvis meget motiverede og dygtige elever og elever, som har brug for mere opmærksomhed og mere undervisning.
- Jeg mener, at det fortsat skal være skolernes ledelser, der i samarbejde med lærerne tilrettelægger undervisningen, så den er tilpasset det elevgrundlag, der er på den enkelte skole. Netop derfor mener jeg ikke, at det vil give mening at fortælle skolelederne præcist, hvordan de skal organisere undervisning med hensyn til holdstørrelser mv. Der skal være plads til lokale løsninger.
- Der foreligger ingen undersøgelser, som giver mig mulighed for at vurdere sammenhængen mellem frafald og lærernes tilstedeværelse i klassen. Det er skoleledernes ansvar at leve op til de regler for omfanget af læringsaktiviteter, der gælder for det pågældende uddannelsesområde. Ministeriet fører tilsyn med, at skolerne lever op til dette ansvar. Jeg glæder mig i øvrigt over, at Erhvervsskolernes Bestyrelsesforening på det seneste er blevet meget aktive i sikringen af, at skolerne holder høj grad af selvjustits på dette område.

3. Spørgsmål D

Spørgsmål D: "Hvilke initiativer vil ministeren tage for at vende udviklingen med det voksende frafald?"

- Som jeg nævnte tidligere, så er der allerede igangsat eller ved at blive igangsat en række initiativer, som skal være med til at øge gennemførelsen på ungdomsuddannelserne.
- Jeg tror ikke, tiden tillader at nævne alle, men jeg kan nævne nogle eksempler fra overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse og fra erhvervsuddannelsesområdet.
- Først af alt forventer jeg, at kvalitetsforbedringerne i folkeskolen på sigt vil bidrage væsentligt til at øge antallet af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse.
- Dernæst har ændringer i vejledningslovgivningen pålagt kommunerne at etablere en sammenhængende og målrettet vejledningsindsats i forhold til de enkel-

te unge, der hverken har gennemført eller er i gang med en uddannelse. Men også ændringerne i mulighederne for brobygning og muligheden for at få tilknyttet en mentor allerede i 9. klasse er initiativer, der skal være med til at sikre, at alle unge får en uddannelse.

- Overgangene mellem uddannelsesinstitutioner, kommuner, UU-centre og jobcentre skal også styrkes ved et tættere samarbejde – ingen skal kunne forsvinde ud til ingenting.
- Samarbejde mellem erhvervsskoler og produktionsskoler er også et godt instrument til at fastholde de unge og få dem videre i uddannelsessystemet. Ikke mindst samarbejdet om kombinationsforløb, der fører frem til kompetencegivende erhvervsuddannelse, tror jeg på som en rigtig god mulighed for unge, der ikke er helt parate til en erhvervsuddannelse.
- Det er imidlertid ikke nok at sikre overgangene mellem de forskellige tilbud. Det er også afgørende, at der er tilbud, der passer til alle unge. Det vil sige, at der både skal være tilbud til de unge, der har behov for ekstra hjælp og støtte og de elever, der skal udfordres i uddannelsesforløbet.
- Med ændringen af erhvervsuddannelsesloven er der blevet muligt at give et meget varieret tilbud. Jeg kan for eksempel nævne de såkaldte grundforløbspakker, hvor der både er mulighed for at tilrettelægge pakker til unge, der er meget usikre på deres uddannelsesvalg, og som samtidig har behov for ekstra støtte, og til unge med gode forudsætninger, og som også er sikre i deres valg. Der er også mulighed for mere praksisnære grundforløb, for individuelle uddannelser og for trin og niveauer i de enkelte uddannelser.
- For de unge, der har behov for ekstra støtte, skal alle erhvervsskoler tilbyde kontaktlærerordning, mentorordning og styrket social og psykologisk rådgivning – tilbud som kan tages i brug alt efter de forskellige elevers behov. Jeg er en varm tilhænger af mentorordninger, fordi vi ved, at det virker. Det er vigtigt, at elever med behov kan få en hjælpende hånd, når behovet er der. Mentorordninger kan betyde en betragtelig reduktion af frafaldet.
- Fra i år skal alle erhvervsskoler udarbejde konkrete handlingsplaner med konkrete mål for øget gennemførelse. Disse handlingsplaner skal være ledelsesmæssigt forankrede i bestyrelsen og direktionen. Hvis en skole ikke lever op til de konkrete mål, kan Undervisningsministeriet lave en indsatsaftale med skolen.
- Endelig spiller den stærkt forbedrede praktikpladssituation på erhvervsuddannelserne naturligvis også ind på antallet af unge, der gennemfører en erhvervsuddannelse.

- Som jeg nævnte tidligere, kan der ikke konstateres stigende frafald på de gymnasiale uddannelser. Alligevel er der grund til at fokusere på også dette frafald blandt andet for at understøtte, at flere gennemfører en ungdomsuddannelse.
- I den sammenhæng har hf en særlig rolle, og der er i forbindelse med gymnasireformen blandt andet indført obligatorisk introduktionsforløb og tutorordning, som skal understøtte, at den enkelte hf-elev gennemfører uddannelsen. På grundlag af erfaringerne fra hf, vil det blive overvejet at udbrede ordningerne til de øvrige gymnasiale uddannelser.
- Hvad enten frafaldet er stort eller lille, så skal vi gøre, hvad vi kan for, at så mange unge som muligt gennemfører en ungdomsuddannelse.
- Jeg har her redegjort for en lang række initiativer, som regeringen har taget og som er gennemført med et bredt folketingsflertal, særligt på området for de erhvervsfaglige uddannelser, men som vi endnu har til gode at se den fulde virkning af.
- Jeg tror, at vi kan nå et langt stykke ved at tage ved lære af de gode eksempler og ved at være parate til nye indsatser, hvis det må vise sig nødvendigt – både i kommunerne, på skolerne og fra centralt hold.

